

ZA PROFESOREM PHDR. JINDŘICHEM VACKEM, CSC.
(16. 8. 1917 Plzeň – 10. 4. 1997 Plzeň)⁶

J a r o s l a v T o m s

V nedožitých osmdesáti letech zemřel 10. dubna 1997 významný plzeňský intelektuál, vysokoškolský učitel a západočeský historik Jindřich Vacek. Uzavřel se život člověka, jehož silně poznamenala historie celého českého národa. Narodil se v závěru první světové války a jako dítě prožíval rozvoj demokratických poměrů v první republice, které formovaly spolu s rodiči jeho osobnost. Otec byl členem orchestru plzeňského městského divadla a matka herečkou. Od rodičů získal trvalý hluboký vztah ke klasickému hudebnímu a dramatickému umění. Po maturitě na reálném gymnáziu studoval český jazyk a dějepis na filosofické fakultě Karlovy univerzity v Praze, kde na něho působili naši přední odborníci obou studijních oborů (např. profesori Šusta, Bidlo, Vojtíšek, Weingart, Smetánka, Vážný). Již jako vysokoškolák politicky inklinoval k levici. Spolu s většinou národa těžce prožíval ohrožení republiky německým fašismem, období Mnichova a nacistickou okupaci. Na podzim 1939 se zúčastnil nepovolených oslav 28. října a pohřbu studenta Jana Opletala v Praze. S dalšími 1200 vysokoškoláky byl 17. listopadu zatčen a zavlčen do koncentračního tábora Sachsenhausen, odkud se vrátil v roce 1942 s podlomeným zdravím. Živoření v táboře na okraji smrti a na druhé straně lidská solidarita mezi vězni ho poznamenaly na celý život. V mnoha člancích a velkém množství přednášek zejména pro mládež se snažil přiblížit hrůzy fašismu a zdůraznit nutnost čelit tomuto zlu v každé době. Z těch důvodů přes zdravotní potíže neváhal v červnu 1986 poprvé a naposledy jeti do zmíněného tábora, aby před pracovníky Pedagogické fakulty v Plzni zavzpomínal na umučené kolegy a přiblížil hrůzy pobytu.

⁶ TOMS, J.: *Za profesorem PhDr. Jindřichem Vackem, CSC. (16. 8. 1917 Plzeň – 10. 4. 1997 Plzeň)*. In: *Minulostí Západočeského kraje*. Sv. 33. Ústí nad Labem 1998, s. 218 – 220.

Po návratu z koncentráku byl Vacek zaměstnán v jihočeské sklárně Včelnička. Zaměstnavatel mu umožnil po splnění pracovních povinností jezdit bádát do archivů v Jindřichově Hradci a Třeboni, v nichž se zabýval pod vedením tehdejších vynikajících archivářů otázkami hospodaření šlechtického velkostatku 16. a 17. století. Tomuto tématu zůstal věrný po celý svůj život, i když z jihočeského regionu přešel od šedesátých let vzhledem k svému působení v Plzni k regionu převážně západočeskému. Po válce bylo umožněno perzekuovaným studentům rychleji dokončit vysokoškolská studia, a tak J. Vacek již od února 1946 působil jako středoškolská profesor na plzeňských gymnáziích. Na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy dosáhl později na základě historické studie Hospodaření na panstvích Jáchyma z Hradce doktorátu filosofie, dále pak kandidatury historických věd z oboru čs. dějin a habilitace pro obor čs. a obecných dějin feudalismu.

Vědecká práce a dobré výsledky v učitelské praxi otevřely dr. Vackovi v roce 1953 cestu na Pedagogickou fakultu v Plzni. Zde zpočátku působil jako odborný asistent na katedře dějepisu, roku 1962 byl po habilitačním řízení jmenován docentem a roku 1980 řádným profesorem československých a obecných dějin. Úspěšně se podílel na výchově několika generací učitelů dějepisu, kteří působí na různých typech škol převážně v západních Čechách.

Jako schopný odborník, organizátor a navíc účastník protifašistického odboje neunikl pozornosti státních a stranických představitelů, kteří ho v Plzni pověřovali různými funkcemi. Například zakládal krajskou pobočku Socialistické akademie a Čs. historické společnosti při ČSAV, byl členem první redakční rady Krajského nakladatelství. Nejvýznamnější funkce byly však spjaty s jeho působením na pracovišti. V letech 1960 – 1964 byl zástupcem ředitele Pedagogického institutu a v následujících letech 1964 – 1972 děkanem Pedagogické fakulty v Plzni. Protože nebylo možné přehlédnout zásluhy profesora Vacka o rozvoj vědeckého, kulturního a společenského života v Plzni a zejména zásluhy o rozvoj Pedagogické fakulty a školství v západních Čechách,

byl v době tzv. normalizace po roce 1968 při hromadné výměně kádrů sice zbaven funkce děkana, ale zároveň jmenován vedoucím katedry českého jazyka a dějepisu. Tuto funkci úspěšně zastával až do svého odchodu do důchodu v září 1986. Je však možné konstatovat, že přes stále velkou přednáškovou aktivitu pro Svaz protifašistických bojovníků, rozsáhlou recenzní činnost a zatížení v různých komisích Pedagogické fakulty v Plzni a Filosofické fakulty v Praze zůstával profesoru Vackovi v sedmdesátých a osmdesátých letech zdravotně omezený prostor pro badatelskou a vědeckou práci. Výsledkem neobyčejné píce byla významná historická studie Skladba šlechtické společnosti Plzeňského kraje v první polovině 17. století (Plzeň 1983 – 1985), která uzavřela jeho vědecké dílo. Je škoda, že v důsledku funkčního zatížení od šedesátých let nebyla jeho vynikající odborná úroveň korunována knižní monografií.

Jako člověk patřil profesor Vacek k těm lidem, kteří poctivou a obětavou prací pomáhali vytvářet na Pedagogické fakultě v Plzni a jiných institucích klima zodpovědného přístupu k plnění zadaných úkolů. K tomu vedl i svou rodinu. Profesor Vacek měl pochopitelně i některé záporné vlastnosti. Jeho výbušná povaha dokázala i nechtěně ublížit. Ať však hodí kamenem, kdo je bez viny. Pozitiva v jeho životě a práci vždy převažovala. Čest jeho památce!